

concert
info
jazzviol-
concert
van
Thomas Beijer

de Doelen

Noord Nederlands Orkest
en Julia Philippens

zondag 5 juni 2022
Grote Zaal 20:15

programma

zondag 5 juni 22, Grote Zaal 20.15 uur
concert zonder pauze

jazzviolconcert van Thomas Beijer

Michael Daugherty (1954)
Red Cape Tango
uit: Metropolis Symphony

Thomas Beijer (1988)
Jazzviolconcert – ‘Concerto in Technicolor’

Benjamin Yusupov (1962)
Postludium, Go Tango, Rock
uit: Altviolconcert

Noord Nederlands Orkest

uitvoerenden

Noord Nederlands Orkest
o.l.v. Clark Rundell
Julia Philippens **viol**

toelichting

jazz- violconcert

Het is de beweeglijkheid van de menselijke geest die in dit programma hoorbaar wordt. Eind jaren '80 en begin jaren '90 ontstond in het hoofd van Michael Daugherty de *Metropolis Symphony*, beïnvloed door superheldenstrips.

De Tadzjiekse componist Benjamin Yusupov heeft verschillende muziekgenres - rock, tango en barok - laten versmelten tot een concert voor elektrische altviol. Hij schreef het voor de veelzijdige violist Maxim Vengerov die als onderdeel van het concert iets moest doen wat hij nooit eerder deed als vioolsolist: de tango dansen. Componist en pianist Thomas Beijer, geroemd als alles kunnende alleseter, liet jazz een op klassieke leest geschoeid violconcert dicteren. Met het Noord Nederlands Orkest als oneindige kleurenwaaier gaan verschillende werelden van klank en beeld in elkaar op.

Superman

De *Metropolis Symphony* is wat componist Michael Daugherty (1954) zelf 'het muzikale antwoord op de mythe van Superman' noemt. Hij was een fanatiek stripezer in de jaren '50 en '60. De held met de rode cape, Superman, gebruikte Daugherty als een metafoor om zo een nog fantasierijkere en autonome muzikale wereld te scheppen.

Ook al hebben de vijf verschillende delen (die van de componist los van elkaar uitgevoerd mogen worden) veelzeggende titels, het is alsnog non-programmatische muziek. Het barst van de energie, contrasten en verwijzingen naar de Amerikaanse populaire cultuur. Daugherty put uit zijn hele arsenaal van jazz tot rock en van funk tot avant-garde.

Uit de *Metropolis Symphony* speelt het Noord Nederlands Orkest het vijfde deel; *Red Cape Tango*, naar Supermans gevecht op leven en dood met aartsvijand Doomsday. In de fagot hoor je als eerste het hoofdthema, de Latijnse hymne *Dies Irae*, de dag des toorns. Het orkest wisselt telkens van legato- naar staccatopassages om het titanengevecht weer te geven. Daarnaast koos Daugherty voor de tango om de dans des doods tussen superheld en -schurk vorm te geven. Castagnetten zetten het dansritme in, dat via vingercymbaaltjes een geleidelijke verandering van klankkleur ondergaat en uiteindelijk op

dramatische wijze eindigt met paukenslagen en bekkenklappen.

Concerto in Technicolor

Violist Julia Philippens werd tijdens haar studie naar eigen zeggen nooit erg warm van de virtuositeit van jazzviolisten, die volgens haar ook nog eens dun gezaaid zijn. 'Ik miste het, maar dacht ook: je kan niet alles hebben.' 'Ik heb eerst klassiek gedaan. Toen kwam de jazzopleiding en daarmee de enorme ambitie en honger naar materiaal. Toen ik klassiek studeerde, was ik veel minder nieuwsgierig. Maar wat ik dan weer van de klassieke muziek miste, was het ensemblespel, het soleren bij een orkest en het virtuoze van een concert.' Op het conservatorium richt ze de band Fuse op. Ze krijgen veel bekendheid door het muziekprogramma Podium Witteman, waar ze met grote regelmaat optreden als huisband. 'Toen merkte ik dat je je niet hoeft te laten beperken door een genre waarvoor je gekozen hebt. Ik kwam tot de conclusie dat ik gewoon wél een virtuoos vioolconcert kan spelen en daarin ook jazzy kan improviseren.

Maar toen was de vraag, wie gaat het schrijven?' Ze komt uit bij alleskunnen Thomas Beijer (1988). Philippens en hij kennen elkaar al sinds hun studietijd. Beijer is een veelgeprezen pianist en componist. Begin dit jaar neemt hij de Nederlandse Muziekprijs, de hoogste staatsprijs voor een uitvoerend musicus, in ontvangst. Daarnaast is hij schrijver (van de roman *Geen jalapeños*, 2017) en broedt hij op zowel een filmscenario als een opera. Ze hebben dezelfde eclectische smaak. Een logische stap dus.

Philippens: 'Thomas stuurde mij een geluidsbestand van zijn jazzvioolconcert, *Concerto in Technicolor*. Ik liep op dat moment toevallig door Haarlem. Het schemerde. Ik had mijn oortjes in, hoorde de muziek en kreeg tranen in mijn ogen. Ik belde Thomas: "Ik zit in een trip!"' 'Het is een prachtige mix geworden van filmisch, romantisch, humoristisch maar met een donker randje; er zit geen enkel majeurakkoord in. Je hoort echo's van Duke Ellington en Frank Zappa.'

Met de dirigent moet Philippens goed afspreken wie waar de leiding neemt; maar hij het orkest aanstuurt en waar zij met haar improvisatie de orkestleden de vrijheid geeft om op haar te reageren. 'Want dat moeten zij doen; ze moeten mij stuw en mij begeleiden, maar daar zit een zekere improvisatievrijheid voor hen in. Ze moeten echt het idee krijgen: we kunnen haar sturen. Ik ken het NNO als heel avontuurlijk en flexibel dus ik vind het geweldig dit met hun te doen.'

Het stuk is een doorgecomponeerd geheel bestaande uit drie van elkaar te onderscheiden delen. Het is daarnaast een perfecte combinatie van een vioolconcert in de klassieke zin van het woord – dus een solist tegenover het grotere geheel in de vorm van een orkest – en jazz. Dat laatste zit hem in het feit dat er genoeg ruimte gelaten is voor improvisatie, het moment voor de solist om zijn virtuositeit tentoon te spreiden.

'Ik heb wel mijn favoriete drummer mee, Daniel van Dalen (ook de percussionist van Fuse, red.). Daniel is een zekerheid voor mij, een houvast. Verder ben ik versterkt, zodat ik mobieler ben op het podium. Dan kan ik me omdraaien naar het orkest of naar Daniel, zonder dat mijn geluid naar de zaal wegvalt.'

Rock, Go Tango, Postludium

De Tadzjiekse componist Benjamin Yusupov (1962) schreef zijn *Altvioolconcert* voor violist Maxim Vengerov. Het is een vierdelig werk dat tango-elementen naast barokke vormen laat bestaan. Het derde deel is dan weer geschreven in de stijl van metal (hardrock), met de bijbehorende instrumenten als een elektrisch gitaar en zwaar slagwerk. De solist improviseert op een elektrische altviool. Er wordt veel van hem gevraagd: stevige sonoriteit wordt afgewisseld met razendsnelle en hoge passages.

Het *Altvioolconcert* wordt idealiter gevolgd door *Postludium*, waarin de eerder gehoorde stijlen terugkeren. Hierin hoor je een melodie die in de bandoneon begint en vervolgens door het orkest reist, op zoek naar een oplossing van de sombere spanning die opgebouwd is in het *Altvioolconcert*. Hierna dansen de solist en een partner een tango, om de sterke emoties en de liefde na de lange zoektocht in het *Altvioolconcert* ruimte te geven.

tekst: Maartje Stokkers

Noord Nederlands Orkest

Het Noord Nederlands Orkest (NNO) is het oudste professionele symfonieorkest van Nederland. Het beroemt zich op zijn veelzijdigheid – de programmering is avontuurlijk, verrassend en breed.

Vaste gastdirigenten zijn Antony Hermus en Hartmut Haenchen. Vanaf komend seizoen ('22-'23) maakt de Noor Eivind Gullberg Jensen zijn opwachting als chef-dirigent. Gullberg is ook dirigent van de opera van Bergen in Noorwegen.

Clark Rundell

De Amerikaanse dirigent Clark Rundell (1961) onderhoudt warme banden met het Nederlandse muziekleven. Zo werkte hij samen met Louis Andriessen aan diens laatste opera *Rosa*. Ook dirigeerde hij wereldpremières – voor nieuwe muziek breekt hij harts-

tochtelijk een lans – van werken van Martijn Padding en Joey Roukens. Verder hield hij muziek van Steve Reich, James MacMillan en Tansy Davies ten doop.

Een geestdriftig jazz-uitvoerder is Rundell ook. Hij werkte onder andere samen met Elvis Costello, Brad Mehldau en Victor Mendoza. Aan het Royal Northern College of Music in Manchester is hij hoofdvakdocent orkestdirectie.

Julia Philippens

Net als haar jongere zus Rosanne begon Julia (1984) met klassieke viool bij de beroemde vioolpedagoog Coosje Wijzenbeek. Julia nam op een bepaald moment een andere afslag: ze ging jazz studeren. Aan het Conservatorium van Amsterdam behaalde ze haar jazzmaster summa cum laude.

Tijdens haar studiejaren richtte ze de band Fuse op, waarmee ze in korte tijd furore maakte als huisband van het tv-programma Podium Witteman. Ze componeert maar er wordt ook voor haar gecomponeerd.

Thomas Beijer

Clark Rundell

Julia Philippens © team Holthuis

agenda tips

Het Noord Nederlands Orkest is een van de gerenommeerde orkesten die volgend seizoen terugkeren in de serie Nederlandse Orkesten. Tip van onze programmeurs:

za 24 sep 22 | Grote Zaal, 20:15

Bihlmaier en Son

in Ravel en Moessorgski

Residentie Orkest met Zuid-Koreaanse sterpianiste

vr 10 feb 23 | Grote Zaal, 20:15

**Wagner, Wesendonck, Sjostakovitsj
en de gevangenis van het bestaan**

Noord Nederlands Orkest, Hartmund Haenchen
en Wiebke Lehmkuhl

ma 6 mrt 23 | Grote Zaal, 20:15

**Barbara Hannigan en
London Symphony Orchestra**

Mahler 4 en Messiaen

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!

See you @dedoelen &

share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam